

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Neîncrederea.

În avîntul spre mai bine, în sfortărea îndreptării atîtor neajunsuri, în munca de întărire a forțelor noastre materiale, cum și în lucrarea de curățire a moravurilor, în alimentarea credinței, în susținerea idealelor; în toate manifestările vieții noastre găsim o notă caracteristică, o umbră care ne urmărește la tot pasul: *neîncrederea* în puterile noastre proprii.

E un act psihologic de slăbiciune pe care-l știm, îl simțim și-l vedem cu toții. E o pedecă care ne oprește în mersul nostru înaintea, ne face neputincioși pentru o muncă sănătoasă și binefăcătoare, și ne spulberă nădejdea într'un viitor mai bun și senin.

E greu de terminat modul dezvoltării acestei stări sufletești. Să fie urmarea atîtor grele lovituri ale sorții de care am avut parte, sau e însușirea vârstei copilărești din care încă n'am eșit? Acolo unde e vie conștiința puterii proprii, unde e sigură stăpînirea asupra judecării și voinții, unde e statornică vînjoasa bărbăție, acolo neîncrederea nu se poate încuibă.

Lucrurile noastre arată că noi n'am ajuns încă la acel stadiu de bărbăție și sigu-

ranță sufletească, în care încrederea în propriile puteri să ne domineze toate gîndurile și acțiunile.

Neîncrederea, cu întreg șiragul nenumăratelor plăgi, cari o însoțesc, *suspiția, calomnia, minciuna, vorbele băbești, veștile spuse ca »să nu s'audă mai departe«* — deși scopul e totgmaî ca să s'audă în toată lumea — e o stare pecît de urîtă, peafît de primejdioasă pentru noi. Ea e izvorul atîtor rele: certe, dujmăniî, și mai ales neizbutiri, cari ne seacă puterile, ne fac slabî și neputincioși pentru a putea lupta cu toate forțele noastre și a rezista pericolelor ce ne amenință din toate părțile.

Eată de pildă cum se petrec lucrurile: în cutare loc să pomenește o mișcare, cu gîndul de a face ceva spre salutea publică. Inițiatorii își pun toate puterile pentru a duce la îndeplinire mișcarea pornită. Mulțimea însă stă rece și nepăsătoare, căci „înțeleptii“, „păiții“, „cumpeniții“ dela cari așteaptă mulțimea semnul, nu aprobă pornirea. Cu maxime și sentințe — cari demulteorî să nimeresc ca mazerea'n pîrete — prorocesc că „fătul e mort“ că „nu va fi nimic“ că „cutare și cutare ce treabă o să facă?“ că „e la mijloc chestie de interes personal,

familiar, sau de clică“ ș. a. m. d. Astfel se oprește în loc lucrarea folositoare. Alții, și mai sceptici, se scapă cu zicala „lucru românesc și — ai gătat-o!“ Dacă inițiatorii nu trînesc de aceste fatale *îmbrățișări frățești*, și dacă lucrul se face, izbutește, fătul crește și se întărește; firește că atunci „lucrul românesc“ se preface în „mîndrie și fală“ și cei mai dornici de a se pune în frunte sînt cei cari au cobit mai mult.

O emulare în cele bune, o discuție, care să lămuriască și să scoată la lumină părțile avantajoase, sau stricacioase, ale lucrului, o circumspecție înțeleaptă, sînt lucruri vrednice de laudă, lucruri de dorit, lucruri folositoare. Dar cînd sub masca acestora se pun pedeci, din porniri urite și pătimașe, izvorite din egoism cras, sau din slăbiciunea neîncrederii, atunci te întrebî, deznădăjduit, cu prigonitul strămoș: „pînăcînd anî blăstămului?“

În cele mai multe cazuri nu se caută la noi lucrul **ce** s'a pornit, ci **cine** l-a pornit. Și după acesta se îndreaptă ținuta, de a pune umărul, sau bățul, la carul pus în mișcare.

Așa sîntem între noi. Față de străini se schimbă lucrul. Tot ce face străinul, e cuminte, pentru-că el e considerat de mai

Foiță originală.

Zorile.

III.

Zorile s'au schimbat chiar în sinul aceleiași provincii. În textele publicate, mai bine zis adunate, în cartea lui Marian versurile sînt cam aceleași, în cele adunate de mine zorile se deosebesc esențial. Varianta lor din Verendin și Grădiște trezesc motivele bocetelor în sufletul nostru. După sfințirea soarelui liniște de moarte se pune la casa mortului. Toată noaptea se petrece în priveghiu, și ca să nu adoarmă ceice păzesc mortul se joacă diferite jocuri, dar fără zgomot și aproape trist. Bocetele încetează, pînăcînd cîntatul cocoșilor dezleagă vremea și alungă puterea duhurilor necurate. Sufletul mortului stă trist în streșină și ia sama cum i-se pregătește pomana și îngroparea trupului lui.

Cocoșii cîntară,
Toți se deșteptară,
Numai Dumneta
Că mi-ai adormit
Somn nepomenit.

Începe bocetul zorilor din Verendin. Ear cel din Grădiște s'adresează deadreptul mortului, și-l somează să se scoale:

Scoală-te, dragă, te scoală
Că cocoșii ș-or cîntat,
Zori de zi s'or revărsat,
Toți oamenii s'or sculat.

Și apoi continue aproape ca'n bocete, numai pînăcînd babele din Verendin fîgăduesc resplătă cocoșului, care va deștepta mortul, zorile din Grădiște, numite și „la fereastă“ trezesc în memoria noastră scenele triste din curte: cum își pun boii capul pe jug și pe tînjală, îl atîrnă sub greutatea perderii stăpînului, și mugesc și zbeară, vacile își pun coarnele pe prag și rag, jalea și tristețea le-a cuprins și pe ele; semnele tristeții din sufletul nostru au cuprins și psihologia simplă a boilor și vacilor, durerea noastră e acompaniată de durerea lor. Voinicul, care i-a minat la plug să samene nutremîntul casei s'a dus, ochii lui s'au închis, urechile i-s'au astupat, el nu vede, nu aude. Dînsul e, cam ca și umbrele morților de pe vremea lui Homer, fără inimă. Porunca destinsului s'a împlinit și ursita s'a achitat de profetire prin cooperatiunea morții. Soartea le este martoră.

Surorile triste înzădar să roagă:

Ridică-ți, dragă, ridică,
Dragă, gene la sprîncene,
De mai vezi lumea cu ele,
Dragă, grădinî verzî cu flori,
Dragile tale surori,
Dragă, grădinî verzî cu brazî
Și iubiții tăi frați.

Mila și dragostea de surori, constat aici acest fapt puternic din psihologia individuală, dă grai mortului, care în mod categoric și loial spune cîteva cuvinte pline de gingășie, blîndeță și adevăr:

Dragile mele surori,
Cungiurați-mă cu flori,
Și mă picurați cu vin,
Că unde mă duc nu vin.

Grădiște.

Surorile lui duoase, văzîndu-l trist și tăcuc cuprins de durere, că părăsește lumea cu soare și apucă calea vecinicieî, grăbesc a-l ruga să i-a sama bine, și să nu greșiască calea. Calea lui duce prin împărăția morților, prin Hades-ul Grecilor, Scheol-ul Ovreurilor și Walhalla nordică. Desvol-tîndu-se în viața noastră economică omenească idea răsplătii Hades-ul grecesc se desface deja după Homer în Tartarus și Elysium, Scheol-ul ovreiesc de pe timpul exilului lor din Babylon în Eden și în Gehenna și pe lîngă Walhalla nordică se deschide și Gladshelm=lumea bucuriilor, unde stăpînește Odin zăul războiului. În cer se întronează Iehovah, ear în iadul românesc stă pe tron de fer măria sa Scaraoțchi, capul dracilor. Din răsplătă avem judecata din urmă, unde fiecare își va primi răsplata faptelor sale. În inchipuirea poporului român iadul e sub raî, celdintăi întunecos, al doilea luminos,

superior în toate. Orce vînturătară e un *jupîn*, orce căputaş, un *domn*, orce scriitoraş, un *Măria sa*. E curioasă, şi totodată neiertată, slugăraicia Românului faţă de străin. Până-cînd fratelui său nu-i eartă o vorbă aspră, o vorbă cu ascuţiş, dela străini primeşte cele mai grosolane insulte şi umilirî. Neîncrederea în calităţile sale, şi conştiinţa defectelor proprii, îl fac pe Român să zică despre sine vorba neîngăduită, că „dacă n'ar fi Ţiganii, noi am fi cei din urmă“.

Această neîncredere e o burniană otrăvită în sufletul Românului, care trebuie zmulşă şi aruncată departe dela noi. Înlocul ei să cultivăm floarea frumoasă a *frăţiei şi încrederii împrumutate*, pe care să o sădăm, s'o udăm, s'o creştem neîncetat, ca să prindă rădăcini trainice şi neperitoare în sufletul nostru. Numai așa vom putea aştepta îmbelşugat: **progres** în toate întreprinderile noastre.

Avram Corcea.

Ţăranul nostru.

IV.

Alt izvor de câştig pentru agronom este cultivarea pomilor. Cînd se nimereşte de nu-î recoltă îndestulitoare, Dumnezeu pe omul harnic îl dăruieşte cu rod în poame, astfel neajunsurile se acoper mereu.

E o deosebită plăcere a vedea o moşie frumoasă şi bine îngrijită; Românul bănăţean dă o deosebită îngrijire acestui izvor de câştig.

Învăţătorii ar deveni adevăraţi părinţi, dacă s'ar îngriji ca şcolarii să-şi câştige cunoştinţe întemeiate despre cultivarea şi altoirea pomilor.

Cultivarea de moşie cere la început jertfe mai mari; ear d'aci încolo neînsămnaate sînt cerinţele şi bogată e resplata. Mulţi au devenit agronomi cu stare bună din izvorul moşioareî.

Al patrulea izvor de căpetenie al agriculturului este grădina casei, care trebuie curăţită de buciniş şi scăieţi, şi îmi place a crede că astăzi nu vom afla în satele române

grădini cari să dea adăpost şerpilor; cred că fiecare femeie română ştie preţul folosul grădinilor bine îngrijite.

Fericit bărbatul care are o soţie harnică, cu căsuţa văruiată şi grădina împodobită, unde se odihneşte şi mulţumeşte lui Dumnezeu pentru toate bunătăţile.

Lucrătorul de pămînt îşi înalţă astfel inima către cerescul Părinte, şi devine bun creştin, căci cîntarea glăsuieşte: „Gustaţi şi vedeţi că e bun Domnul!“

Şi bine ar fi, că toţi ţăranii noştri să fie totdeauna credincioşi către bunul Dumnezeu, care ocîrmueşte şi susţine văzutele şi nevăzutele.

Românul a fost pururea bun creştin; el priveşte la biserica sa ca la Dumnezeu, şi la preot şi învăţător ca la vestitorii păcii şi ai dragostei.

Străbunii noştri erau îndatinaţi a se îndestuli cu puţin, şi erau mulţumitori lui Dumnezeu, dacă-î înzestra cu cele delipsă pentru ziua aceia, şi aveau nădejde că pe mîinezi earăşi va îngriji Tatăl ceresc.

Omul necredincios e om uşuratic, cade uşor în multe patimi, e îndoelnic şi nestătornic, şi nu-l mai poate mîngăia nici preotul, şi astfel ajunge în mreaja răuvoitorului.

Se zice că celce nu slujeşte dimineaţa lui Dumnezeu, seara are să slujiască diavolului.

Căutaţi iubiţilor, cercetaţi măi cu adinsul sf. biserică, căci acolo este adunarea oamenilor iubitori de Dumnezeu; şi în atingerile zilnice, feriţi-vă de însuşirile rele ale altora!

preot Sinisie Bistreanu.

IGIENĂ.

— Despre îmbrăcăminte. —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Aprecieri igienice. Cămaşa este nu numai un bun apărător încontra frigului, arşiţei soarelui, vîntului şi ploilor, ci e şi un regulator al respiraţiunii prin pele; e chiar un curăţitor al peleî, e aşazicind un măturător, destul de temeinic al trailului igienic, sau neigienic, al celuice o poartă. Măi totdeauna poţi judeca, dupăcum e cămaşa şi după felul curăţeniei şi încitva şi despre mijloacele de care dispune omul spre a trăi igienic şi bine.

Pinza de cînepă nu e atît de fină ca cea de

in, dar e trainică şi cea de cînepă, şi este cea mai obicinuită în casa ţăranului. Cea de in, numită olandă, fiindcă se cultivă mai mult în Olanda, este fină şi bună, pecînd la noi aceasta nu iese așa fină ca în străinătate, şi inul se şi cultivă la noi mai mult pentru seminţă, mai ales în Dobrogea.

Pinza din partea bună a cînepiî, din fuior, întrece cu mult pe cea din resturile ei (cîlţi, zgribeni). Ce este fuiorul la cînepă, este „părul“ la lînă, şi ce e acolo cîlţi, aci e canură. La tors cea dintăi dă fir neted şi egal de gros, ear a doua calitate îl dă cu noduri, gîlculos, ceiace are înfluiţă asupra ţesăturilor, cari ies dese şi netede, în celalalt ear' noduroase şi cu găurele, prin ceiace receala, căldura, ploaea etc. pătrunde în diferite feluri, ear la ridicături de sarcini, sau la izbituri pe corp, cămaşa zgrunţoasă atacă mai tare pelea pe care ar trebui să o proteagă.

Cămaşa de bumbac e mai trainică, dar îi economiseşte Româncei mult timp, pe care l-ar putea folosi, tot pentru prosperarea gospodăriei casnice, d. e. îngrijire de vite, paseri, legumi, pomi fructiferi etc. Lumea progresaază, maşinile îşi bat joc, în timpul de azi, de munca migăloasă a singuraticilor minî omeneşti. Şi la ţară se ţese pretutindeni şi mult.

Economie.

Cînd să cosim?

Citînd articolul veterinarului E. Bihari, publicat în „Progresul“ Nr. 23, ca întregire doresc a măi adauge unele reflexii la importanţa vremii cositului, atînsă de susnumitul veterinar, nu ca şi cînd agronomul român n'ar şti vremea cositului, ci măi mult pentru a arăta valoarea pierdută în calitatea finului tîrziu cosit.

Între altele zice dl veterinar E. Bihari: „Măi bine e să cosim finul la începutul înfloririi“. Nu demult însă îmi zise un tovarăş al meu de drum: „Finul e în floare, oamenii sînt la cosit, şi noi pe bani scumpi nu vom căpăta lucrători“. Aşa a şi fost!

Prinurmare cînd finul e în floare, şi nu la începutul înfloririi, sînt oamenii la cosit, cînd e finul în floare, cosit, atuncî sînt multe flori prin el, ceiace arată, — cum zice şi dl veterinar E. Bihari — că finul e atuncî măi bun şi că cosirea nu s'a făcut după înflorire.

Calitatea finului nu atîrnă numai dela bunăitatea pămîntului, ci totodată dela soiurile erburilor, şi dela împrejurarea însemnată, că e cosit oare finul la timpul său, adecă nici prea de timpuriu, nici prea tîrziu.

Earba fragedă, cosită în floare, conţine măi mult material nutritor, şi uşor de mistuit, pecînd plantele trecute din floare au mult măi puţină putere nutritoare.

Prin analize anatomice s'a aflat că finul cosit la 14 Măi depe una şi aceiaşi livadă a conţinut

Colo'n jos cătră apus,
Soare nu-î pe ceri în sus,
Ci e nor şi 'ntunecime
Ş-o grozavă adîncime.

Marinescu Col. p. 87.

În această adîncime munţii varsă foc, peştera e păzită de şerpi şi de bălauri.

De întunec te 'nfiorî,
Nici o zi nu e senină,
Focul arde făr' lumină,
Cîmpurile s'au uscat,
Apele toate au săcat,
Nu sînt paseri, nu sînt flori,
Numai jar şi numai nourî.

Marinescu, Col. 89.

Raiul ni-se prezintă la răsărit. După o legendă din Bucovina, vezî Marian, înmormintarea la Români p. 477.

Văzuî raiul cel frumos,
Ca soarele luminos,
Şi mese întinse în rînd,
Pe ele făclii arzînd.

Sau după închipuirea poporului român din Banat:

Raiul e ca o grădină,
Unde-î ziua tot senină,
Şi nu-î noapte întunecoasă,

Şi nu-î soarte ticăloasă.

Cîmpurile înfloresc,
Eară munţii inverzesc,
Paserile dăntuesc,
Apele se limpezesc,
Şi cei buni în veci trăiesc.

Marinescu, Col. 86.

La cei vechi lumea de sus era despărţită de împărăţia morţilor prin diferite riuri şi anume: Styx (Valea urită), Acheron (Valea durerii), Kokytos (Valea plîngerii), Pyriphlegeton (Riu de foc) şi Lethe (uitarea). La Români prin iad trece apa Simbetei, ear prin raî apa Duminicii. Avem însă reminiscenţă şi de riurile de sus, așa bunăoară:

Sama bine ia,
Că tu veî vedea
Pe tatăl cel sfînt
Pe scaun odihnînd.
El apă-ţi va da,
Că doar veî uita,
Pe măicuţa-ta.

Marian, op. cit. 230.

Îl îndreaptă apoi spre mîna dreaptă şi ajunge „La pom înforit“ „la alt împupit“ şi

Tatăl va cerca
Floricele a-ţi da,
Că doar veî uita
Multe nemurele.

Marian, op. cit. 230.

Acest tatăl sfînt, nu e decît plutaşul Charon, care trece în luntre sufletul mortului peste Lethe—apa uitării. Întrunirea lui Charon prin Dumnezeu creştin e foarte natulală, fiindcă iubirea celor remaşi după mort în mod optimist nu voesc să conducă sufletul celuî reposat, decît numai în raî, sau să vorbim jidoveşte — după legea noastră creştină — în sinul lui Avram, care a detronat pe Iehovah şi i-a luat locul. În cerul, sau măi bine zis, în Eden-ul ovreiesc stă pe tron Iehovah, ear în raiul nostru şede Domnul cel ceresc în tron dumnezeesc.

În zorile dela Grădişte avem pe maica Domnului în rolul îndreptătorului. Acest fapt nu e hierarhic, ci psihologic. E cu mult măi natural, ca o inimă de femeie, si pe deasupra de mamă, să ne arate calea, decît un Iehovah, autocrat ovreu, Charon industriaş, Odin răzbnător şi plin de orgoliu, sau Domnul Dzeu, pe care nu-l îngădue morala creştină să facă deosebiri între oameni.

La mijlocul căliei
Şede maica Domnului,
De departe să 'ngenunţi,
Poale d'albe să-î sâruti,
Că şi ea te-a îndrepta
Pe care cale s'apuci.

Grădişte.

Dr. Iosif Popovici.

10-5% albumină, ca o parte dintre cele mai nutritive părți constitutive și 21% fibră crudă, pânăcând finul cosit la 9 Iunie, 8% albumină și 29-90% fibră ear în cel cosit la 26 Iunie alburina a scăzut la 6.7% și fibra, de mai puțină valoare nutritivă și grea de mistuit s'a urcat la 32.4%.

Prin urmare cucit cosim mai devreme, firește fiind cu considerare și la cvantitatea finului, ca să nu ne fie mai mare paguba în cvantitate decât ce am câștigat în cvalitate, cuatit mai multă albumină nutritivă conține finul și cuatit e mai mistuibil pentru vitele noastre.

Deregulă vremea cositului e cind cele mai multe erburii din livezi sînt în floare; atunci avem o proporțiune mai dreaptă între cvalitate și cvantitate de care apoi vitele nu remin nici slabe dar nici flămînde.

După înflorire plantele pierd mult material nutritiv și mistuibil, pentrucă suctul lor se așează în părțile de sus, în ovarii, în capsule, pentruca să se dezvolteze sămînțele, cari după coacere plină de albumină pică afară, pierzînd planta mult din puterea ei nutritivă.

Maideparte după dezvoltarea și coacerea sămînței în plante se dezvoltă tot mai tare și partea lemnoasă, adică fibra, care pentru vite e grea de mistuit și nu atare fin biticos are mai multă trecere sub vite ca așternut, decât în iesle ca nutreț. Ar fi pagubă finul lăsat să ajungă sub picioarele vitelor, cind și paiele ne sînt puține ear pentru frunzișul din codri stăpînirii opriala și gloaba e mare.

Cu un cuvînt cositul mai de vreme totdeauna ne dă nutreț mai valoros pentru vite, decât cel, mai tîrziu cosit. Afarădeacea și pentru facerea otavei mai mult timp remîne ca după cositul tîrziu.

Așadară nimeni nu se mîngăe cu aceia — dacă finul seu nu e la vremea lui cosit — că mai are încă deajuns timp frumos și cald de cosit, dacă voeste se câștige finului său și al întregii comune un renume bun, dacă dorește a crește vite frumoase și a avea la casă lapte bun, gras, avînd atunci de toate pelîngă care și numai cu o mamăligă românească îndată și ușor împacă maica pe cei sfădiți.

Din prețul vitelor crescute bine plugarul încă împacă și alte lipsuri, pe cari numai din recolta pămîntului azi nu mai poate.

Tot din prețul vitelor plugarul grăbește să împacă și pe „Plugarul” din Valea Cărașului, unde la cîțiva le sînt vitele asigurate de primejdi, dar ca vitele să aibă și preț frumos, din care să-i mai remină și de sare, de lumînare, aceia o asigură bunătatea călilor de fin.

(Nyustya) forestier **Victor Pascu.**

Un respuns.

„Severinul” din Caransebeș, îngrijorat de soarta culturii poporului rom. din protopopiatul Orăviții, publică în Nr. 28. o corespondență, sub titlul fictiv „De lîngă Orăvița”, în care *cinema*, și mai fictiv, după imi *scarmănă* articolul „Secerișul”, ce l-am scris în „Progresul”, despre examene mă batjocurește că bat cîmpii după revizorat, că nu sînt conștiințioși, că nu-mi înțeleg meseria nici de comisar, nici de redactor al „Progresului”, că la conferința inv. din Mercina aș fi zis că eu *nu mă rog nicicînd*, că m'am pensionat fiindcă m'a fost urit de școală etc. Însfîrșit, ca o soacră, învălîtă în sublimul pseudonim „Veritas”, ce *nu-i șade bine*, mă ocărește că încassez cite 3 cor. diurne nemeritate, fiind gostit bine și eu și birjarul, fără ca să asist „conform legii” 4—5 ore la fiecare examen. Și, ca să loviască cu o palmă mai multe muști, dupăce procește „viitorul apropiat” al celor din jurul „Progresului”, mincinosul „Veritas” îl descopere, ca „liferant de popi și de dascăli”, și pe „un ginere de protopop” cunoscut aeva de „om drept, imparțial, așezat”, care însă „în ascuns, te strînge de grumaz”. Ear ca concluzie atrage atenția factorilor diecezanî asupra „ghiarelor diplomatice a unora din Orăvița”.

Respuns: Activitatea mea de învățător, comisar școlar, și publicist, e o carte deschisă, cunoscută și de autorități, și de învățători, și de miile de țărani cari au asistat la examene. Dacă „Veritas”, ori Redacțiunea „Severinului”, care raspunde pentru orice slovă ce se tipărește în corpul ziarului, ori dacă vr'unul dintre învățătorii din tractul Orăviții, însfîrșit dacă un alt *singur muritor*, fie dintre intelectualii, fie din popor, ar dovedi prin *iscălitura sa* cele susținute în corespondența asta, uimitor de păcătoasă, eată fac mărturisire în fața lumii, că imediat am să-mi anunț la Conzistor abdicarea din postul de comisar, ear toate diurnele și prețul găzduirii mele, și a birjarului, le pun la dispoziția On. Redacțiunii a „Severinului”, pentru premiarea corespondentului său „Veritas”, care prin intervenția sa a înlăturat astfel pedeca propășirii școalelor noastre din tractul Orăviții. Punct.

Dacă însă nu se va ivi nimeni, care să arate *pe față* cele susținute de confratele „Severinul”, atunci toți neizbutiții, toți pigmeii răutăcioși, cari s'au bucurat de atacul acesta, ce m'a venit ca din senin, și mie și „ginerelui de protopop”, cînd oi reveni, spre a și analiza această blăstămăție nemăpomenită, n'au decât să vadă și „Severinul”, și slujitorul său „Veritas”, că e bună zicala Romănilui: Trec mere, trec pere...

Gheorghe Jianu.

Convocare.

Onorații membri fondatori, ordinarî și ajutători ai Reun. inv. conf. gr. or. din dieceza Caransebeșului, precum și toți aceia, cari se interesează de progresul învățămîntului nostru, sînt prin aceasta poștiți a lua parte la *Adunarea despărțimîntului Biserica-albă*, ce se va ține **Joî, la 10/23 Iulie** c. dimineața la 9 ore în comuna Sasca montană, cu următorul program: 1. Invocarea Duhului sfînt. 2. Deschiderea adunării. 3. Constatarea membrilor prezenți și luarea dispozițiilor față de membrii ordinarî, cari, fără scuză motivată, absentează dela adunări. 4. Prelegeri practice. 5. Disertațiunî: „a) Pericolul alcoolismului și problema școlii întru combaterea lui;” „b) Școala și dialectele locale”. 6. Eventuale propunerî. 7. Designarea locului pentru proxima adunare. 8. Închiderea adunării.

Racașdia la 1 Iulie 1908.

Nicolae Mircea,
preș. desp.

CRONICA.

M. S. Monarhul nostru a dăruit 2000 cor. pentru „Vatra luminoasă” din București.

Procuratura reg. a ridicat acuză împotriva editorului revistei noastre pentru articolul „Ce-i de făcut?” publicat în Nr. 12, subt cuvînt că conține politică.

Contele Zeppelin a făcut cu balonul său dirigeabil o cale de 350 de Km. în aer, cu iuteala unui tren, în timp de 12 ore; recordul succeselor similare.

La *Sibii* i-se ridică Reginei de pie memorie Maria Terezia un monument în gradina orfelinatului d'acolo.

Pentru esarendarea moșiei din *Vișag* a conzistorului nostru din Caransebeș, e publicat concurs în „Foaea Diecezană”.

La *Craiova* a murit boierul *Dinu*, un nabob al Olteniei.

La *Turnu-Severin* încă au zmul valurile Dunării un fiu din frunțașă familie Martini, pe *Victor Martini*, student al „Liceului Traian”, care, mergînd cu alți băeți să se scalde, s'a înecat, găsindu-i-se cadru, abia a patra zi, în Serbia.

Curia a decretat principiari, că învățătorului nu-i compete dreptul disciplinar asupra școlariilor, cum le compete părinților, prin urmare dacă bate copii, *va fi pedepsit*.

Nou avocat român *Dr. Eugen Gelner* și-a deschis cancelarie advocațială la Timis-Cubin. Să-i auzim de bine!

La *Moldova veche* doi tineri, scaldîndu-se în Dunăre, au ajuns la o stîncă; acolo s'au îmbrățișat și din acel moment, înmormîntați fiind în valurile Dunării nu s'au mai putut afla nici feciorul de 19 ani, nici fata de 16 ani. Cîta durere pentru părinți!

La *Greovaș* și la *Ciuchici*, aproape de Orăvița, au ars mașini de trăerat și grîu din zeci de jugere de pămînt — opera folomocarilor fără niciun Dumnezeu.

Poliției din Budapesta i-s'a denunțat din *Drezda*, că firma *Max Neumann*, și un întreg grup de alte firme, au escrocă numeroși negustori din Germania, îndemnîndu-i la *jocuri de bursă*. Se prevede un proces monstru împotriva escrochilor, dintre cari unul, *Felix Weil-Lorant*, s'a și sinucis.

În *Orăvița-rom.* a murit ospătarul *Braun*, dupăce mai înainte i-au fost murit toți 9 copii și nevasta.

La *Borlova*, lîngă Caransebeș, podindu-se școala, muncitorii au dat peste un izvor puternic de petrol, care și nerafinat arde foarte bine.

Pela *Lugoj* s'a slobozit Joî un trăznet cu o detunătură extraordinar de puternică.

Concurs pentru posturile vacante de notari publici reg. la *Lugoj* și *Făget*.

Un mare bogătaș, *Moriț Neumann* din Budapesta, a fost prins că liferează fete nenorocite la Bosnia.

Incurînd se vor începe lucrările liniei ferate *Biserica-albă—Bozoviți*, menită de a înlezni mult comunicația din Sudul Banatului.

Treisute de Români maramureșeni, muncitorii la o fabrică de gaz din Budapesta, n'au vrut să se apuce de lucru în zilele de sărbătoare, pănăce nu i-a dezlegat preotul român *G. H. G. Bogoevicî*, care le-a dat mîngăerea duhovnicească și le-a cuvîntat în limba lor strămoșească.

Preotul *Cornel Jurca* a fost instalat, Duminecă la Sf. Petru, în noul său post din *Orăvița rom.*

Bibliografie.

Preotul militar *Terentiu Bugariu* din *Timișoara* a scos de sub tipar o foarte interesantă lucrare despre muzica noastră bisericească, sub titlul „Sentinela”, cu prețul de 20 coroane. Editura autorului.

Anuarul școalelor primare ort. rom. din *Lugoj*, redactat de învățătorul *G. H. Joandrea*, conține un prim articol, împreună cu portretul, foarte reușit, al vestitului dascăl *Vasile Nicolescu*, cum și multe date asupra vieții școalelor capitale de subt ocîrmuirea distinsului protopop *Dr. Gheorghe Popovicî* din *Lugoj*.

Secretarul *Lukovics Lajos* într'un raport voluminos al Reuniunii econ. comitateneze face seamă asupra promovării intereselor acestei reuniuni, ce se extinde asupra creșterii vitelor, cailor, galițelor, conzoriții comunale pentru asigurarea vitelor, însfîrșit despre averea reuniunii.

Raportul e tipărit, pe hîrtie modernă, în institutul de arte grafice *Iosif Sidon* în *Lugoj*.

Poșta Redacțiunii.

Dr. N. B. Vulcan. În numărul viitor.

Dr. Gh. C. Birlad. Mulțumiri.

N. Rozmarin. Se vor publica cînd le vine rîndul.

E. A. Timișoara. Mulțumiri. Așteptăm.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

„PLUGARUL“
societate pe acții din Cacova
dă
6%
și plătește și darea după depuneri.

Cine dorește să facă o călătorie de
plăcere ieftină, bună și iute

în 6 zile
la America

(Statele unite, Canada și Argentina), acela
să ceară îndrumări în românește dela

Falk și Comp.

(secția românească)

Hamburg

Strada Raboisen 30.

26-23

Pinea noastră cea de toate zilele cind o
cerem să ne și cercăm norocul cu losurile
Sanatorului Regina Elisabeta'
cari se trag pe an de trei ori cu un câștig de
155,000 coroane.

Losurile se capătă și în rate lunare à 1 cor. 75
fileri la lună.

Fiecare los trebuie să câștige!!

După ce cumpărătorul a plătit rata primă, îi tri-
mitem contractul pe baza legii din 1883 art. de
lege XXXI. care conține numărul losului, și orice
câștig ar cădea pe los, e al cumpărătorului. Cind
a plătit toate ratele primește losul original, care
totdeauna are valoare și pe care poate ridica și
imprumut.

Se pot căpăta la

VALUTA BANK, filiala din Buda.
BUDAPEST, I., Fehérvári-ut 19 szám.

Banca de asigurare
„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări de viață
și asigurări încontra focului și încontra grin-
dinei etc. în condiții foarte favorabile.
Valori asigurate: 105 milioane cor. — Des-
păgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri
de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibii, strada
Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad,
la Agentura cercuală din Oravița și la
Agenturile locale de prin diferite comune
românești, reprezentate prin bărbați de ai
noștri de toată încrederea.

La

Tipografia „Progresul“

— din Oravița —

se află de vnzare tot felul de tipărituri bisericești, școlare,
advocațiale și comunale.

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social	Cor. 550.000
Fonduri	„ 280.000
Depuneri spre fructificare	„ 1,840.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi ipotecare și personale
deocamdată cu 8% netto.

Primește depuneri spre fructificare cu 4½% (dela 10.000 cor. însus 5%), respective după tocmeală.

— Darea o plătește institutul. —

— Răscumpără gratuit orice fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă. —